

TEOLLISUUSOIKEUKSISTA

Teollisuusouikeuksiksi sanotaan tuomioistuimia, jotka on muodostettu työläisten ja isäntien (teollisuudenharjoittajien) valitsemista henkilöistä ja jotka käsittelevät niitä juttuja ja kiistoja, joita niin usein syntyy palkkausehdoista, tavallisesta ja ylityöstä maksettavan palkan määrittelystä, sääntöjenvastaisista työläisten erottamisista, tarveaineiden pilaamisesta perittävästä korvauksista, vääristä sakotuksista j.n.e. j.n.e. Tällaisia tuomioistuimia on useimmissa Länsi-Euroopan valtioissa, mutta Venäjällä ei niitä ole, ja aikomuksemme on tarkastella, mitä etuja niistä on työläisille ja minkä takia olisi toivottavaa teollisuusouikeuksien muodostaminen niiden tavallisten tuomioistuimien lisäksi, joissa tuomiot langettaa joko hallituksen nimittämä taikka omistavien luokkien valitsema tuomari yksin, ilman mitään isäntien ja työläisten valitsemia edustajia.

Teollisuusouikeuksien ensimmäinen etuisuus on se, että niihin turvautuminen on työläisille paljon helpompaa. Jotta voitaisiin kääntyä valituksella tavallisen tuomioistuimen puoleen on ensin kirjoitettava anomus (sitä varten on useinkin käännyttävä asianajajan puoleen), maksettava veroa, odoteltava kauan määräaikoja, mentävä oikeusistuntoon, jolloin sekä asianomaisen että todistajien on jätettävä työt kesken, sitten on odoteltava jutun siirtymistä tyytymättömien osapuolten valituksesta ylempään oikeusasteeseen, missä asia vielä kerran käsitellään uudelleen. Siksi ei olekaan ihme, että työläiset niin haluttomasti kääntyvät tavallisten tuomioistuimien puoleen! Teollisuusouikeudet sen sijaan on kokoonpantu tuomareiksi valituista isännistä ja työläisistä. Työläisen ei ole lainkaan vaikeaa tehdä suullista

valitusta jollekin valitulle toverilleen. Teollisuus oikeuksien istunnot määrätään pidettäväksi tavallisesti pyhäpäivinä taikka yleensä sellaisena aikana, jolloin työläisillä on vapaata eikä heidän tarvitse keskeyttää töitään. Teollisuus-oikeuksissa käsitellään asiat paljon nopeammin.

Toisaalta teollisuus oikeuksista on etua työläisille siksi, että niissä tuomarit ymmärtävät paljon enemmän tehdas-asioita, jota paitsi tuomarit eivät ole sivullisia virkamiehiä, vaan paikallista väkeä, joka tuntee työläisten elämänehdot ja paikalliset tuotanto-olot, ja lisäksi tuomareista on puolet työläisiä, jotka suhtautuvat aina työläiseen oikeuden mukaisesti eivätkä pidä häntä juoppona, lurjuksena ja tyhmyrinä (kuten suhtautuvat työläisiin suurimmaksi osaksi kaikki virkamiestuomarit, jotka ovat lähtöisin porvarisluokasta, omistavien luokasta ja säilyttävät melkein aina yhteytensä porvarillisiin yhteiskuntapiireihin, tehtailijoihin, johtajiin insinööreihin, mutta jotka ovat erotetut työläisistä kuin kiinanmuurilla). Virkamiestuomarit pitävät eniten huolta siitä, että juttu olisi paperilla oikein: kunhan vain papereissa olisi kaikki kunnossa, mistään muusta ei välitä virkamies, joka pyrkii vain saamaan palkkansa ja pääsemään päällystön suosioon. Siksi virkamiesoikeudessa on aina niin sädyttömän paljon paperitulvaa, käräjöimishalua ja koukkui-lua: jos panit paperille jotain toisin etkä saanut ajoissa vietyä asiaa pöytäkirjaan, niin myttyyn meni koko juttu, vaikkapa se olisi ollut oikeakin. Kun tuomareina on tehtailijoiden ja työläisten valitsemia henkilöitä, niin heillä ei ole mitään syytä lisätä paperitulvaa: he eivät palvele palkan vuoksi ja he ovat riippumattomia tyhjätöimittajavirkamiehistä. Heidän huolenaan ei ole entistä paremman viran saaminen, vaan se, että saataisiin sovituksi kiistat, jotka estävät tehtailijoita harjoittamasta keskeytyksittä tuotantoaan ja työläisiä jatkamasta rauhassa työtään ja pelkäämstä vähemmän saivarteluja ja epäoikeutettuja loukkauksia isäntien taholta. Ja sitten — isäntien ja työläisten välisen riitojen käsittelemiseksi on tunnettava hyvin, oman kokemuksen perusteella, tehdaselämää. Virkamies-tuomari vilkaisee työkirjaan, lukee säännön eikä halua muuta kuullakaan: sääntöä on muka rikottu, siis vastaakin, minä en halua tietää sen enempää. Mutta isäntien ja työläisten keskuudesta valitut tuomarit eivät katso yksistään papereihin, vaan myös siihen, miten asia on elämässä.

Toisinaanhan näet sääntö jää kaikessa rauhassa paperille, mutta käytännössä tapahtuu kokonaan toisin. Usein virkamiestuomari, vaikka hän haluaisikin, vaikka hän käsittelisikin asioita täydellä huomiolla, ei jaksaa ymmärtää, missä on asian ydin, sillä hän ei tunne tapoja, ei hinnoittelumenetelmiä, hän ei tunne niitä keinoja, joilla mestarit useinkin kiristävät työläistä rikkomatta lainkaan sääntöjä tai hinnoittelua (esimerkiksi siirtämällä toiseen työhön, antamalla toisenlaista materiaalia y.m. y.m.). Valinnalliset tuomarit, jotka itse tekevät työtä tai hoitavat tehtaan asioita, ottavat heti selvän kaikista tällaisista kysymyksistä, he ymmärtävät helposti, mitä työläinen oikeastaan haluaa, he eivät huolehdi pelkästään sääntöjen noudattamisesta, vaan siitä, että kaikki saataisiin sille tolalle, ettei työläistä voitaisi ahdistaa kiertämällä sääntöjä, ettei voisi olla aihettakaan petoksiin eikä mielivaltaan. Äskettäin oli sanomalehdissä uutinen, että hatuntekijätyöläiset oltiin vähällä tuomita varkaudesta isännän tekemän kanteen perusteella — he kun käyttivät hatunteossa-jääneitä leikkuupalasia; hyvä oli, että löytyi rehellisiä asianajajia, jotka kokosivat tietoja ja todistivat, että sellainen on tapa tällä elinkeinoalalla ja että työläiset eivät olleet mitään varkaita eivätkä edes olleet rikkoneet mitään sääntöjäkään. Mutta tavallisen, yksinkertaisen työläisenhän, joka saa mitä pienintä palkkaa, ei onnistu juuri koskaan päästä hyvän asianajajan luo, ja sen tähden virkamiestuomarit hyvin usein langettavat työläisjutuissa mitä ankarimpia ja mielettömän ankaria tuomioita, kuten jokainen työläinen tietää. Virkamiestuumareilta ei voida koskaan odottaa täyttä oikeudenmukaisuutta: sanoimme jo, että nämä tuomarit kuuluvat porvarisluokkaan ja ovat etukäteen valmiita uskomaan kaiken, mitä tehtailija puhuu, ja olemaan uskomatta työläisen sanoja. Tuomari katsoo laista: henkilökohtainen palkkaussopimus (henkilö palkkautuu maksusta tekemään jotakin toiselle taikka palvelemaan häntä). Ja tuomarista on aivan samantekevää, palkkautuuko tehtailijalle insinööri, lääkäri, tehtaanjohtaja vaiko sekatyöläinen; tuomari luulee (paperisielunsa ja porvarillisen tylsyytensä ansiosta), että sekatyöläisen tulee tietää oikeutensa yhtä hyvin ja osata tehdä työsopimukseen kaikki tarpeelliset varaukset, samoin kuin johtaja, lääkäri tai insinööri tekevät. Mutta teollisuus oikeudessa on tuomareina (puolet) työläisten valitsemia henki-

löitä, jotka ymmärtävät varsin hyvin, että uusi työläistulokas taikka nuori työläinen on tehtaalla tai konttorissa useinkin kuin synkässä metsässä eikä hänelle tule mieleenkään, että hän tekee „vapaaehtoisen sopimuksen” ja voi „ennakolta varata” siihen kaikki toivomansa ehdot. Ottakaamme esimerkiksi vaikkapa tällainen tapaus: työläinen haluaa valittaa väärästä tuotteiden raakkauksesta taikka sakoista. Ei ole ajattelemistakaan valittaa siitä virkamiestuomarille taikka tehdastarkastajavirkailijalle. Virkamies on jankuttava yhtä ja samaa: *laki* antaa tehtailijalle oikeuden sakottaa työläisiä ja raakata huonosti tehdyn työn, ja sehän on muka tehtailijan asia määritellä, milloin työ on huonosti tehty ja milloin työläinen on vikapää johonkin. Senpä takia työläiset niin harvoin kääntyvätkin oikeuden puoleen sellaisilla valituksilla: he kärsivät väärinkäytöksiä, kärsivät ja päätyvät lakkoon, kun heidän kärsimystensä malja on täysi. Mutta jos tuomarien joukossa istuisi työläisten valitsemia henkilöitä, niin silloin työläisten olisi verrattomasti helpompaa saada oikeutta ja suojaa niin näissä asioissa kuin kaikissa pienimmissäkin tehtaalla sattuneissa kiista- ja loukkausjutuissa. Sillä rikkaasta virkamiestuomarista saattaa tuntua siltä, ettei mokomiin pikkuseikkoihin kannata kiinnittää edes huomiota (johonkin kuumaan teeveteen tai koneen ylimääräiseen puhdistamiseen tai muuhun sellaiseen), mutta työläiselle ne eivät ole mitään pikkuseikkoja; vain työläiset itse voivatkin päätellä, miten äärettömän paljon kiusaa, mieliharmia ja nöyryytyksiä koituu vähäisimmistäkin ja ensi näkemältä aivan mitättömistä, viattomista säännöistä ja tehtaalla vallitsevasta järjestyksestä.

Kolmanneksi teollisuus oikeuksista on työläisille se etu, että työläiset oppivat niissä ja niiden välityksellä tuntemaan lakeja. Tavallisesti työläiset (joukkona ottaen) eivät tunne lakeja eivätkä voikaan tuntea niitä, vaikka virkamiehet ja virkamiestuomarit siitä huolimatta rankaisevat heitä siitä, että he eivät tunne lakeja. Jos työmies virkamiehen viittäessä lakiin vastaa, ettei hän tiennyt sellaista lakia olevan, niin virkamies (ja tuomari) joko röhähtää nauramaan, taikka sättii pahanpäiväiseksi: „kellään ei ole oikeutta esittää verukkeeksi laintuntemuksen puuttumista” — näin sanoo Venäjän lärkein laki. Siksi jokainen virkamies ja tuomari *olettaa*, että jokainen työmies tuntee lait. Mutta sellainen olettamushan on porvarillista valhetta, valhetta,

minkä omistava väki ja kapitalistit ovat sepittäneet omistamattomia vastaan, samanlaista valhetta kuin sekin oletta-
mus, että työmies solmii isännän kanssa „vapaan sopimuk-
sen”. Todellisuudessa työläisellä, joka pienestä piläen
menee tehtaaseen opittuaan hädin tuskin lukemaan ja kir-
joittamaan (ja hyvin monilla ei ole mahdollisuutta oppia
edes lukemaan ja kirjoittamaan!), ei ole aikaa oppia lakeja
eikä ketään, joka opettaisi, eikä se ehken ole tarpeellista-
kaan, sillä vähänpä näistä laeista on työläiselle hyötyä, kun
porvariston virkamiehet käyttävät lakeja häneltä kysymättä!
Porvarilliset luokat, jotka syyttävät työläisiä laintuntemuk-
sen puuttumisesta, eivät itse ole tehneet kerrassaan mitään
tehdäkseen työläisille tuon tuntemuksen hankkimisen hel-
pommaksi, ja sen tähden siihen, etteivät työläiset tunne
lakeja, eivät todellisuudessa ole syyllisiä niinkään paljon
itse työläiset kuin heidän riistäjänsä (= ryöstäjänsä), joiden
hallussa on kaikki omaisuus, jotka elävät vieraalla työllä ja
haluavat yksin käyttää hyväkseen valistusta ja tiedettä.
Mikään koulu, mitkään kirjaset eivät anna eivätkä voi antaa
työläisille laintuntemusta, sillä kirjoja voivat lukea vain ani
harvat työläiset niistä työkansan suurista miljoonajoukoista,
joita pääoma polkee, kouluja voivat samasta syystä käyttää
niin ikään vain harvat, ja nekin, jotka käyvät koulun, osaa-
vat enimmäkseen ainoastaan lukea, kirjoittaa ja laskea;
mutta se ei vielä riitä, jotta voitaisiin saada selvää sellai-
sesta mutkallisesta ja vaikeasta alasta kuin Venäjän lait.
Työläiset saattavat perehtyä lakeihin vasta sitten, kun he
joutuvat itse käyttämään näitä lakeja, kuulemaan ja näke-
mään näihin lakeihin perustuvaa oikeudenkäyntiä. Työläiset
saattaisivat esimerkiksi tuntea lait paremmin, jos heitä
nimitettäisiin valamiehiksi (velvoittaen tehtailijat maksa-
maan heille entisen palkan niistäkin päivistä, jotka he joutu-
vat olemaan oikeudessa), mutta porvarillisessa yhteiskun-
nassa on sellainen järjestys, että valamiehinä voi olla vain
omistavan luokan väkeä (sekä lisäksi sellaiset talonpojat,
jotka on koulittu „julkisissa viroissa”, t.s. itse asiassa
alempivirkaisessa poliisipalveluksessa); omistamattomien,
proletaarien, on sen sijaan vain alistuttava muiden tuomit-
tavaksi, mutta heillä itsellään ei ole oikeutta tuomita! Kun
järjestetään teollisuusoikeudet, niin työläiset itse valitsevat
niihin tuomareiksi omia tovereitaan, ja nämä vaalit
toistuvat tiettyjen määräaikaisten kuluttua; näin muodoin

työläisten keskuudesta valitut henkilöt itse käyttävät lakeja ja saavat mahdollisuuden perehtyä niihin käytännössä, toisin sanoen ei ainoastaan lukea kirjaan painettuja lakeja (sehän ei vielä merkitse läheskään lakeihin tutustumista), vaan myös käytännössä vakuuttua siitä, missä tapauksissa ja miten nimenomaan niitä taikka näitä lakeja käytetään ja miten ne vaikuttavat työläisiin. Ja sitten muutkin työläiset eivätkä ainoastaan valinnalliset tuomarit perehtyvät paljon helpommin lakeihin, kun järjestetään teollisuus oikeudet, sillä omista tovereista valittujen tuomarien kanssa työläisen on aina helppo neuvotella ja saada heiltä tarvittavia tietoja. Koska teollisuus oikeus on työläisille läheisempi ja ymmärrettävämpi kuin virkamies oikeus, niin työläiset paljon useammin käyvät siellä, kuuntelevat niiden juttujen käsittelyä, joissa on mukana heidän sukulaisiaan tai tuttaviaan, ja sillä tavoin tutustuvat lakeihin. Ja työmiehelle on tavattoman tärkeää perehtyä lakeihin itse elämän eikä yksinomaan kirjojen perusteella ymmärtääkseen sen, kenen etuja silmällä pitäen nämä lait on laadittu ja kenen eduksi toimivat ne, jotka lakeja soveltavat. Tutustuttuaan lakeihin jokainen työläinen on huomaava selvästi, että ne on laadittu omistavan luokan, omistajien, kapitalistien, porvariston etujen nimessä, ja että työväenluokka ei voi koskaan saavuttaa itselleen varmaa ja perusteellista parannusta kohtaloonsa, niin kauan kun se ei hanki itselleen oikeutta valita omia edustajiaan, jotka osallistuvat lakien laatimiseen ja valvovat niiden täytäntöönpanoa.

Edelleen (neljänneksi) teollisuus oikeuksien hyvänä puolelta on se, että ne totuttavat työläisiä ottamaan itsenäisesti osaa yhteiskunnallisiin, valtiollisiin asioihin (sillä oikeus on valtionlaitos, oikeuden toiminta on eräs valtiollisen toiminnan ala), totuttavat työläisiä valitsemaan järkevimpiä, rehellisimpiä ja työväen asiaa vankasti puolustavia tovereita sellaisiin virkoihin, joissa näiden työläisten toiminta näkyy koko työväenluokalle, sellaisiin virkoihin, joissa työläisten edustajat voivat tuoda julki kaikkien työläisten tarpeet ja vaatimukset. Kapitalistiluokan etu, koko porvariston etu vaatii sitä, että työläiset pysyvät sivistymättöminä ja hajallaan, että saadaan pikemmin pois ne työläiset, jotka ovat toisia viisaampia ja jotka eivät käytä järkeään ja tietojään tullakseen työväen asian kavalta jiksi liehittämällä mestareita, isäntiä ja poliiseja, vaan käyttävät

niitä auttaakseen muitakin työläisiä hankkimaan enemmän tietoja ja oppimaan puolustamaan yhteisvoimin työväen asiaa. Mutta sitä varten, että nämä tällaiset eturivin työläiset, jotka ovat niin tarpeellisia työväen asialle, olisivat kaikille työläisille tunnettuja ja että työläiset luottaisivat heihin, sitä varten on erittäin tärkeää, että kaikki näkisivät tämän työläisen toimivan, että kaikki tietäisivät, osaako hän edustaa työläisten todellisia tarpeita ja toivomuksia ja puolustaa niitä. Jos nyt työläiset voisivat valita tällaisia henkilöitä tuomareiksi, silloin työväen parhaimmat miehet olisivat kaikille tuttuja, heihin luotettaisiin enemmän ja siitä olisi äärettömän suuri hyöty työväen asialle. Katsokaa meidän maanomistajiamme, teollisuusmiehiämme ja kauppiaitamme: hehän eivät tyydy siihen, että jokainen heistä voi matkustaa kuvernöörin taikka ministerin luo ja esittää tälle omat pyyntönsä; he vaativat vielä, että heidän valitsemansa miehet istuisivat oikeuksissakin (tuomioistuimet, joissa on säätyedustajat) ja osallistuisivat välittömästi hallintaan (esim. aatelisten valitsemat aatelismarsalkat, koulujen kuraattorit y.m.; kauppiaiden valitsemat tehdasasiain hallintojen jäsenet, pörssi- ja markkinakomiteoiden jäsenet ynnä muut). Sen sijaan Venäjän työväenluokka on jäänyt aivan oikeudettomaksi: sitä pidetään kuormajuhtana, jonka on raadettava toisten hyväksi ja oltava vaiti uskaltamatta lausua julki tarpeitaan ja toivomuksiaan. Jos työläiset valitsisivat säännöllisesti tovereitaan teollisuusoikeuksiin, niin he saisivat edes vähäisen mahdollisuuden ottaa osaa yhteiskunnallisiin asioihin ja esittää ei ainoastaan yksityisten työläisten, jonkin Pjotrin, Sidorin tai Ivanin mielipiteitä, vaan lausua julki kaikkien työläisten yhteiset mielipiteet ja vaatimukset. Työläisetkään eivät silloin suhtautuisi tuomioistuihin yhtä epäluuloisesti kuin he suhtautuvat virkamiesoikeuksiin: he näkisivät, että siellä on heidän tovereitaan, jotka pitävät heidän puoltaan.

Sitten (viidenneksi) teollisuusoikeuksista on työläisille se etu, että näiden tuomioistuihin vaikutuksesta tulisi enemmän julkisuuteen tehdasasioita ja kaikkia tehdaselämän tapahtumia. Nykyään me näemme niin tehtailijoiden kuin hallituksenkin koettavan kaikin voimin salata yhteiskunta-piireiltä, mitä tehdasmaailmassa tapahtuu: kielletään julkaisemasta mitään lakosta, tehdastarkastajain selostuksia työläisten asemasta on myös lakattu julkaisemasta, kaikista

väärinkäytöksistä koetetaan olla vaiti ja järjestää asia mitä pikimmin „kaikessa hiljaisuudessa” virkajärjestyksessä, kaikkia työväen kokouksia vainotaan. Ei ole ihme, jos työläisjoukot useinkin tietävät kovin huonosti, mitä tapahtuu muilla tehtailla, jopa saman tehtaan muilla osastoilla. Teollisuusoikeudet, joiden puoleen työläiset voisivat usein kääntyä ja joissa asioiden käsittely tapahtuisi työläisten vapaa-aikana ja julkisesti, s.o. työläisyleisön läsnäollessa, tuottaisivat suurta hyötyä työläisille silläkin, että ne edistäisivät erilaisten väärinkäytösten julkituloa, helpottaisivat siten työläisten taistelua kaikenlaisia ruokottomuuksia vastaan tehtailla, totuttaisivat työläisiä ajattelemaan ei ainoastaan omalla tehtaalla vallitsevaa järjestystä, vaan myös järjestystä kaikilla tehtailla, kaikkien työläisten asemaa*.

Ja vihdoin ei voida sivuuttaa vielä erästä teollisuus-oikeuksista koituvaa etua: ne opettavat tehtailijoita, johtajia ja mestareita kohtelemaan työläisiä säädyllisesti, tasa-arvoisina kansalaisina eikä minään orjina. Jokainen työläinen tietää, miten usein tehtailijat ja mestarit suovat itselleen oikeuden kohdella työläisiä ruokottoman karkeasti, kiroilla j.n.e. Työläisen on vaikeata valittaa siitä, ja vastaiskun antaminen käy pänsä vain siellä, missä kaikki työläiset ovat jo melko kehittyneitä ja pystyvät tukemaan toveria. Tehtailijat ja mestarit sanovat työläistemme olevan kovin sivistymättömiä ja raakoja, jonka vuoksi heitä on kohdeltava raa’asti. Meillä on todellakin työväenluokassa vielä paljon maaorjuuden jätteitä, vähän valistusta ja paljon karkeutta,— sitä ei voida kieltää. Mutta kuka siihen on eniten syyssä? Syyllisiä ovat juuri tehtailijat, mestarit ja virkamiehet, jotka kohtelevat työläisiä kuin herrat maaorjiaan ja jotka eivät halua tunnustaa työläistä vertaisekseen ihmiseksi. Työläiset esittävät kohteliaan pyynnön tai kysymyksen — ja saavat vastaukseksi kaikkialla karkeutta, kiroilua, uhkauksia. Eikö olekin ilmeistä, että kun tehtailijat tällöin syyttävät työläisiä raakuudesta, niin he panevat

* Tietenkään tällöin ei pidä unohtaa sitä, että teollisuusoikeudet voivat olla vain eräänä julkisaattamisen välikappaleena ja keinona eivätkä läheskään pääkeinona. Vain vapaat työväenlehdet ja vapaat kansankokoukset, joissa käsitellään kaikkia valtiollisia asioita, voivat tuoda todella ja täydellisesti julki tehdaselämän, työläisten aseman ja heidän taistelunsa. Samoin myös työläisten edustus teollisuus-oikeuksissa on vain eräs edustuksen muoto, mutta ei läheskään päämuoto: oikea työväen etujen ja tarpeiden edustus on mahdollista vain koko kansan edustuslaitoksessa (parlamentissa), joka julkaisee lakeja ja valvoo niiden täyttämistä. Me tulemme tuonnempana vielä puhumaan siitä, ovatko teollisuusoikeudet mahdollisia nykyisen järjestelmän vallitessa Venäjällä.

asiat aivan päällelleen? Teollisuus-oikeudet alkaisivat nopeasti opettaa meikäläisiä riistäjiä luopumaan karkeasta käytöksestä: oikeudessa olisi tehtailijoiden rinnalla tuomareina myös työläisiä, jotka yhdessä käsittelevät asioita ja antaisivat äänensä. Tehtailijatuomareiden olisi pakko pitää työläistuumareita tasavertaisina eikä palkkarenkeinä. Oikeuden edessä olisi osapuolina ja todistajina sekä tehtailijoita että työläisiä: tehtailijat oppisivat käymään kunnolla neuvotteluja työläisten kanssa. Se on hyvin tärkeää työläisille, sillä nykyään tällaiset neuvottelut onnistuvat sangen harvoin: tehtailija ei halua kuullakaan sitä, että työläiset valitsisivat omia edustajiaan, joten työläisille jää vain yksi tie keskusteluja varten: lakko, mutta se on vaikea ja usein sangen raskas tie. Ja sitten, jos tuomareitten joukossa olisi työläisiäkin, niin silloin työläiset voisivat vapaasti valittaa oikeuteen raa'asta kohtelusta. Työläistuumarit asettuisivat aina heidän kannalleen, ja tehtailijan tai mestarin haastaminen oikeuteen karkeudesta veisi näiltä halun käyttäytyä julkeasti ja kopeasti.

Näin siis teollisuus-oikeuksilla, jotka on valittu tasan isännistä ja työläisistä, on työläisille hyvin tärkeä merkitys, ja ne ovat heille suureksi hyödyksi: työläisten on paljoa helpompi vedota niihin kuin tavallisiin tuomioistuimiin, niissä on vähemmän kansliakankeutta ja paperitulvaa, niiden tuomarit ymmärtävät tehdaselämän oloja ja tuomitsevat oikeudenmukaisemmin, ne tutustuttavat työläiset lakeihin, ne totuttavat työläisiä valitsemaan omia edustajiaan ja osallistumaan valtiollisiin asioihin, ne tekevät tehdasolot ja työväenliikkeen laajemmin tunnetuksi, ne totuttavat tehtailijat kohtelemaan säädyllisesti työläisiä ja käymään kunnollisesti neuvotteluja heidän kanssaan kuten vertaisensa kanssa ainakin. Sen tähden ei olekaan ihme, että kaikissa Euroopan maissa työläiset vaativat teollisuus-oikeuksien muodostamista, vaativat, ettei tällaisia tuomioistuimia olisi ainoastaan tehdastyöläisiä varten (saksalaisilla ja ranskalaisilla sellaisia tuomioistuimia on jo olemassa), vaan myös niitä työläisiä varten, jotka tekevät kotityötä kapitalisteille (kotiteollisuudenharjoittajia varten), sekä maaseudun työläisiä varten. Minkäänlaiset hallituksen nimittämät virkamiehet (*eivät tuomarit eivätkä tehdastarkastajat*) eivät voi koskaan korvata sellaisia laitoksia, joihin *työläiset itse ottavat osaa*: kaiken sen jälkeen, mitä edellä

olemme sanoneet, ei ole mitään tarvetta selittää tätä. Sitä paitsi jokainen työläinen itsekäin omasta kokemuksestaan tietää, mitä hän saattaa odottaa virkamiehiltä; jokainen työläinen käsittää mainiosti, että se on valhetta ja petosta, kun hänelle sanotaan, että virkamiehet muka pystyvät huolehtimaan työläisistä yhtä hyvin kuin työläisten itsensä valitsemat edustajat. Moinen petos on sangen edullista hallitukselle, joka haluaa pitää työläiset sivistymättöminä, oikeudettomina ja mykkinä kapitalistien orjina, ja senpä takia niin usein saammekin kuulla näitä valheellisia uskoteluja virkamiehiltä tahi kirjailijoilta, jotka puolustelevat tehtailijoita ja hallitusta.

Se, että teollisuus oikeudet ovat tarpeellisia ja hyödyllisiä työläisille, on niin ilmeistä, että *venäläiset virkamiehetkin* ovat sen aikoja sitten tunnustaneet. Tosin siitä on niin pitkä aika, että monet ovat sen jo unohtaneet! Se oli silloin, kun talonpoikamme vapautettiin maaorjuudellisesta riippuvaisuudesta (vuonna 1861, yli 38 vuotta sitten). Suunnilleen samoihin aikoihin Venäjän hallitus päätti vaihtaa myös käsityöläisiä ja tehdastyöläisiä koskevat lait uusiin: liian selvältä tuntui silloin jo, ettei työläisiä koskevia lakeja myöskään voida jättää entiselleen, kun talonpojat vapautetaan; silloin kun nämä vanhat lait laadittiin, monet työläisistä olivat vielä maaorjia. Ja niinpä hallitus antoi muuttamista virkamiehistä muodostamansa valiokunnan tehtäväksi tutkia Saksan ja Ranskan (sekä muiden maiden) tehdastyöläisiä koskevia lakeja ja laatia käsityöläisiä ja tehdastyöläisiä koskevien Venäjän lakien muutosluonnos. Valiokunta oli muodostettu varsin arvokkaista henkilöistä. Mutta kuitenkin he ryhtyivät työhön käsiksi ja julkaisivat kokonaista viisi kirjaa, joissa selostivat ulkolaisia lakeja ja esittivät uuden lain Venäjää varten. Tämän valiokunnan lakiehdotuksen mukaan edellytettiin *perustettavaksi teollisuus-oikeuksia, joiden tuomarit valittaisiin tasan tehtailijoista ja työläisistä*. Tämä luonnos julkaistiin vuonna 1865, t. s. 34 vuotta sitten. No ja mitä tälle lakiluonnokselle sitten tehtiin? — kysyneet työmies. Miksi ei hallitus, joka itse oli antanut noiden virkamiesten tehtäväksi tarvittavan muutos-ehdotuksen laatimisen, perustanut Venäjällä teollisuus-oikeuksia?

Hallituksemme menetteli tuon valiokunnan luonnoksen kanssa samoin, kuin on menetellyt aina kaikkien, kansalle

ja työläisille vähänkin edullisten luonnosten kanssa. Hallitus antoi virkamiehille palkkion heidän työstään tsaarin ja isänmaan hyväksi; virkamiesten kaulaan ripustettiin kunniamerkkejä, heille annettiin korkeampia virka-arvoja ja suurrempituloisia paikkoja. Mutta heidän laatimansa luonnos pantiin kaikessa rauhassa „veran alle”, kuten kanslioissa sanotaan. Ja niin tuo luonnos lepää veran alla tänäkin päivänä. Hallitus on lakannut ajattelemastakin sitä, että työläisille myönnettäisiin oikeus valita omia työläistovereitaan teollisuusoikeuksiin.

Mutta eihän voida sanoa, ettei hallitus olisi siitä lähtien kertaakaan muistanut työläisiä. Tosin se ei ole muistanut heitä omasta hyvästä tahdostaan, vaan yksinomaan työläisten uhkaavien levottomuuksien ja lakkojen painostuksesta, mutta kuitenkin se on muistanut. Se on julkaissut lait lasten työn kiellosta tehtaissa, naisten yötyökiellosta määrättyillä tuotannon aloilla; lait työpäivän supistamisesta ja tehdastarkastajien nimittämisestä. Niin koukukkaasti kuin nämä lait onkin kirjoitettu, niin paljon kuin ne jättävätkin tehtailijoille takaportteja lakien rikkomiseksi ja niiden kiertämiseksi, niin eräänlaista hyötyä niistä kuitenkin on. Mutta minkä vuoksi hallitus katsoi edullisemmaksi saattaa voimaan uusia lakeja ja nimittää uusia virkamiehiä — tehdastarkastajat, kuin muodostaa teollisuusoikeuksia, vaikka sellainen laki oli jo täysin valmisteltu? Syy siihen on aivan selvä, ja tämän syyn täydellinen ymmärtäminen on työläisille erittäin tärkeää, sillä tämän esimerkin valossa voidaan ymmärtää Venäjän hallituksen koko politiikka työväenluokan suhteen.

Teollisuusoikeuksien asemesta hallitus nimitti uusia virkamiehiä sen takia, että teollisuusoikeudet olisivat kohottaneet työläisten tietoisuutta, kohottaneet heidän omien oikeuksiensa tuntoa, heidän omanarvontuntoaan ihmisinä ja kansalaisina, opettaneet heitä ajattelemaan itsenäisesti valtiollisia asioita ja koko työväenluokan etuja, totuttaneet heitä valitsemaan kehittyneempiä tovereitaan työläisten edustajan tehtäviin ja horjuttaneet siten edes osaksi omavaltaitten virkamiesten yksinomaista isännöimistä. Ja juuri sitä hallituksemme pelkääkin eniten. Se on valmis jopa antamaan työläisille erinäisiä antipalojakin — (tietysti vähäisiä antipaloja ja sitä paitsi siten, että antaessaan toisella kädellä kaikkien nähden, juhlallisesti ja itseään

hyväntekijäksi mainiten, se toisella kädellä ottaa salaa vähin erin takaisin! Työläiset jo tuntevat tuon tempun kesäkuun 2 päivänä vuonna 1897 annetun tehdaslain perusteella!)— valmis antamaan antipaloja, kunhan vain virkamiesten omavalta jää koskemattomaksi eikä työläisten tietoisuutta päästetä heräämään, päästetä heitä kehittämään omintakeisuuttaan. Tämän vaaran, joka on sille hirveä, hallitus välttää helposti nimittämällä uusia virkamiehiä: virkamiehet näet ovat sen nöyriä palvelijoita. Virkamiehiä (esimerkiksi tehdastarkastajia) on helppo kieltää julkaisemasta selostuksiaan, heitä on helppo kieltää puhumasta työläisille näiden oikeuksista ja isäntien väärinkäytöksistä, heistä on helppo tehdä tehdasurjadnikkoja käskemällä heidät tiedoittamaan poliisille työläisten jokaisesta tyytymättömyydenosoituksesta ja levottomuuksista.

Sen tähden niin kauan, kun Venäjällä pysyy voimassa nykyinen poliittinen järjestys,— se on kansan oikeudettomuus ja kansalle edesvastuuttomien virkamiesten ja poliisin mielivalta,— niin kauan työläisten on turha toivoa heille hyödyllisten teollisuus oikeuksien perustamista. Hallitus ymmärtää mainiosti sen, että teollisuus oikeudet saisivat työläiset hyvin pian esittämään perusteellisempiakin vaatimuksia. Valitessaan edustajiaan teollisuus oikeuksiin, työläiset tulisivat pian huomaamaan sen riittämättömäksi, koska tilanherrat ja tehtailijat, jotka riistävät työläisiä, lähettävät edustajiaan hyvin moniin paljon ylempiin valtion laitoksiin; työläiset alkaisivat ehdottomasti vaatia koko kansan yleistä edustusta. Pyrkinessään siihen, että tehdasasiat ja työläisten tarpeet tuotaisiin julki oikeuksissa, työläiset näkisivät pian sen olevan riittämätöntä, sillä meidän aikanamme todellisen julkitulon voivat taata vain sanomalehdet ja kansankokoukset ja työläiset alkaisivat vaatia kokoontumis-, sana- ja painovapautta. *Juuri sen takia hallitus onkin haudannut koko luonnoksen teollisuus oikeuksien perustamisesta Venäjälle!*

Toisaalta olettaamme hetkiseksi, että hallitus tarkoituksellisesti, haluten pettää työläisiä, perustaisi nyt heti teollisuus oikeudet säilyttäen nykyisen poliittisen järjestelmän muuttumattomana. Olisiko siitä mitään hyötyä työläisille? Siitä ei olisi mitään hyötyä: työläiset eivät itsekään ryhtyisi valitsemaan näihin oikeuksiin tietoisimpia, rehellisimpiä ja työväen asialle uskollisimpia tovereitaan, sillä he

tietävät, että jokaisesta suoraan ja rehellisesti lausutusta sanasta Venäjällä voidaan ilman muuta poliisin määräyksestä kaapata mies kiinni, panna hänet ilman mitään oikeudenkäyntiä tai kuulusteluja vankilaan taikka karkoittaa Siperiaan!

Vaatus teollisuus-oikeuksista, joissa olisi työläisten valitsema edustaja, on siis vain yksi osanen paljon laajemmasta ja paljon perusteellisemmasta vaatimuksesta: vaatimuksesta, joka edellyttää poliittisten oikeuksien myöntämistä kansalle, t.s. oikeutta osallistua valtion hallintaan ja lausua vapaasti julki kansan tarpeet ei ainoastaan sanomalehdissä, vaan myös kansan kokouksissa.

Kirjoitettu vuoden 1899 lopulla

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
aikakauslehdessä „Proletarskaja
Revoljutsija“ 8.—9. n:rossa*

*Julkaistaan käsikirjoitusjäljennöksen
mukaan, joka on kirjoitettu
tuntemattomalla käsialalla*
